VAN MEEGEREN TOT ZIJN RECHTERS:

IK BEN BLIJ GETOOND TE HEBBEN TALENT TE BEZITTEN

Kunstcritici hinderden hem bij de uitoefennig van zijn bedrijf

Deskundigen of „deskundigen" als getuigen

„IK werd miskend. Ik wilde door het vervaardigen van een werk, dat voor een oude meester kon doorgaan, tonen, dat ik tot iets in staat was, dat algemeen als goede kunst erkend werd", aldus de 58-jarige Han van Meegeren op een vraag van de president van de Amsterdamse rechtbank, nadat de kunstschilder het ten laste gelegde erkend had.

„Vermeers" aan de lopende band

Eindelijk was dan de dag aangebroken, waarop het proces kon beginnen tegen de kunstschilder, die kans had gezien talrijke deskundigen te misleiden door eigen geschilderde doeken te doen voorkomen als te zijn vervaardigd door de oud-Hollandse meesters: Johannes Vermeer van Delft en Pieter de Hoogh. Na een verblijf van acht jaar in Frankrijk keerde verdachte in 1940 in Nederland terug met de door hem vervaardigde doeken: „Interieur met kaartspelende vrouw" in de stijl van Pieter de Hoogh, „Christuskop", „het laatste Avondmaal", „Christus en de overspelige vrouw" en „de zegening van Jacob door Isaac" in de stijl van Johannes Vermeer.

Han van Meegeren op weg naar de rechtzaal.

Han van Meegeren had door het nemen van allerlei proeven en het gebruik maken van verven, zoals zij in de 17e eeuw werden gebruikt, de methode ontdekt zijn schilderijen zo te vervaardigen, dat zij de indruk moesten wekken door oude meesters geschilderd te zijn. Hij slaagde er in een verfsoort samen te stellen, waarvan het bindmiddel niet in alcohol oplost.

In plaats van de thans als bindmiddel gebruikelijke lijnolie, gebruikte hij namelijk een soort kunsthars. Voorts voorzag van Meegeren zich van twee verfstoffen, nl. lapsis lazuli en zinnober, die in het bijzonder in de 17e eeuw in gebruik waren.

Na zijn repatriëring vestigde Han van Meegeren zich te Laren en toen begon hij de schilderijen van de hand te doen tegen prijzen, die uiteraard alleen voor oude doeken worden betaald.

Door middel van de makelaar Strijbis, de kunsthandelaar Hoogendijk, de gepensionneerde Indische ambtenaar Kok en de kunsthandel de Boer werden de doeken in geld omgezet. De kunsthandel de Boer verleende bemiddeling bij de verkoop van het doek: „de voetwassing van Jesus" aan Dr. D. Hannema, directeur van het Museum Boymans, die hierbij optrad als vertegenwoordiger van het Rijk en niet minder dan één millioen honderd zeventig duizend gulden neertelde....

In de rechtzaal

In de grote zaal van de Vierde Kamer der Amsterdamse rechtbank was het stampvol. Niet minder dan 40 binnen- en buitenlandse journalisten hadden hun plaatsen dicht bij „de groene tafel". Voorts was er grote belangstelling uit ambtelijke en juristen-kringen. Een speciale plaats was gereserveerd voor de Spaanse gezant te Den Haag: Le Duc de San Lucas la Mayor terwijl, ook de echtgenote van de kunstschilder zich een plaats op de voorste rij zag toegewezen. Aan de wanden van de zaal hangen de doeken, die straks door de Rechtbank zullen worden bekeken.

Niet minder dan 20 getuigen, waaronder 11 deskundigen — moeten we dit laatste woord tussen aanhalingstekens plaatsen? — vulden verder de zaal.

We zien daaronder Prof. van Dam, die in 1943 secretaris-generaal was van het departement van Opvoeding en Cultuurbescherming. Ook de bemiddelaars behoorden tot de getuigen alsmede de reder D. G. van Beuningen, die zich door de „deskundige" Hoogendijk de „Christuskop" zag aangesmeerd.

Het is tien uur als de verdachte in gezelschap van zijn verdediger, Mr. E. Heldring, de zaal binnen komt. Onmiddellijk zien we de persfotografen van hun stoelen oprijzen en flitsen de blitzlampen aan.

De zitting

Nadat de Rechters achter de groene tafel hadden plaats genomen en de gebruikelijke vragen aan de verdachte waren gesteld, werd als eerste getuige gehoord Prof. Dr. Coremans, directeur van het Centrale Laboratorium van Belgische Musea. Deze verklaarde, dat de betreffende schilderijen in deze tijd zijn vervaardigd, doch zodanig, dat zij de schijn wekken als zouden zij in de 17e eeuw zijn geschilderd. Aan de hand van in de rechtszaal geprojecteerde lantaarnplaatjes geeft deze getuige een toelichting over de techniek, die van Meegeren bij de vervaardiging van zijn doeken zou hebben toegepast. De echte craquelure, die op de 17e eeuwse doeken voorkomt, verklaarde Prof. Coremans, loopt geheel door de dikte van de verflaag. Bij de schilderstukken van Van Meegeren is de craquelure slechts aan de boven- en onderlaag van het verfdek aanwezig. Dit is voor het oog natuurlijk niet zichtbaar maar is met X-stralen aan te tonen.

De conclusie van getuige was, dat volgens zijn physische en chemische onderzoekingen de doeken onmogelijk in de 17e eeuw kunnen zijn gemaakt.

Bij het verhoor van getuige Dr. W. Froentjes, scheikundig adviseur van het Departement van Justitie, verklaarde verdachte dat hij een soort kunsthars als bindmiddel gebruikte. Hierbij kreeg de verf, na verhitting, de bijzondere hardheid, welke de 17e eeuwse verfsoorten kenmerkte.

De makelaar Strijbis, die vervolgens voor het hekje kwam, betoogde, dat hij niet veel moeite had gehad de schilderijen te plaatsen.

Een andere bemiddelaar, de heer Hoogendijk, vertelde, dat hij op vreemde wijze geboeid werd door de hem aangeboden schilderstukken. „Achteraf beschouwd begrijp ik niet hoe ik mij heb kunnen laten misleiden. Doch in de tijd waarin de koop geschiedde, in de oorlogstijd, waar alles op geheimzinnige wijze werd gedaan, schijn ik zeer suggestibel te zijn geweest. Ik liet mij ook leiden door de overweging, dat ik door het aankopen kon voorkomen, dat de doeken naar Duitsland gingen. De „Christuskop", die mij het eerst werd aangeboden, was zo mooi, dat ik zonder meer in de echtheid geloofde en elk volgend schilderij, dat ik kreeg genoot mijn vertrouwen en zo ik al in de aanvang enige twijfel gehad heb, was dit bij de volgende aanbiedingen niet meer aanwezig. Op het ogenblik begrijp ik nog niet hoe ik er in kon vliegen."

Volkomen normaal

De psychiater, Prof. Dr. L. van der Horst, zeide, dat het psychiatrisch onderzoek van Van Meegeren had uitgewezen, dat hij geestelijk volkomen normaal is, doch hypersensitief. Daarom acht getuige het aannemelijk, dat iemand met het karakter van verdachte grtoe komt dingen te doen, die moreel niet geheel verantwoord zijn, om zich zelf te handhaven. Iemand met van Meegeren's psychische structuur komt er gemakkelijk toe door een verkeerd optreden de wereld te willen bewijzen, dat hij wel wat kan.

Dr. Hannema, directeur van het Museum Boymans vertelde over de aankoop van het doek „de voetwassing van Jesus", dat, toen hij dit schilderij zag, hij onmiddellijk de gelijkenis ontdekte met „de Emmausgangers" en dadelijk had aangenomen, dat het een echte „Vermeer" was.

Prof. van Dam verklaarde, dat hij het schilderij met toestemming van het departement van financiën had gekocht, waarbij de echtheidsvraag in het geheel niet ter sprake was gekomen. Men wist niet beter of men had met een echte „Vermeer" te doen.

Verdachte aan het woord

Toen Prof. J. G. van Gelder, destijds directeur van het Rijksbureau voor kunsthistorische documentatie zijn verklaringen aflegde, ontspon zich een gesprek tussen hem en de verdachte.

Van Meegeren: „U verklaart, dat U een „feeling" had, dat ik iets te doen zou hebben gehad met de schilderijen, die werden aangeboden."

Prof. van Gelder antwoordde bevestigend waarop van M. vroeg: „wanneer had U Uw feeling?"

Getuige gaf hier als antwoord: 1943. „Maar" zo repliceerde van Meegeren, „toen was mijn „voetwassing" nog nergens aangeboden". Prof. van Gelder zeide hierop toch vermoed te hebben, dat Van Meegeren iets uitstaande had met de oude meesters, die op de markt kwamen. Verdachte zeide hierop niet te begrijpen hoe Prof. van Gelder dan toch adviseren kon te kopen.

Hier ziet men Han van Meegeren op de beklaagdenbank zitten. Het gerechtshof was herschapen in een museum, want overal aan de wand hingen de valse of echte schilderijen.

Hiermede is het getuigenverhoor afgelopen en gaat de president de verdachte verschillende vragen stellen. Het ten laste gelegde erkennende gaf verdachte als reden op te zijn gaan schilderen in de stijl der oude meesters omdat hij zich miskend voelde. „Ik wilde tonen, dat ik tot iets in staat was, dat algemeen als goede kunst erkend werd."

Toen de president opmerkte, dat verdachte voor zijn schilderijen wel heel wat geld ontving ,antwoordde verdachte, dat dit wel nodig was omdat anders het werk a priori niet echt zou zijn.

De president schijnt de bewering van verdachte volgens welke het niet ging om het vele geld niet erg aannemelijk. Maar van Meegeren betoogt, dat hij gedreven werd door een drang naar schoonheid. Verder zegt hij bij te zijn nu het geld kwijt te zijn, na getoond te hebben talent te bezitten waar de kunstcritici mij hinderden mijn beroep uit te oefenen. Dezelfde critici hebben mijn werk van de 17e eeuwse stijl als goede kunstproducten aanvaard en zelfs zonder meer geloofd, dat zij vervaardigd waren door een meester als Johannes Vermeer.

(Requisitoir op pagina 3)

Polen wil Nederland dreigen met economische sancties

Tijdens het gisteren in de Veiligheidsraad voortgezette debat over Indonesië, verzocht de afgevaardigde van Polen, Julius Katz aan Nederland een waarschuwing te richten, dat de V.N. zich gedwongen zouden kunnen zien om economische sancties, blokkade inbegrepen, toe te passen, wanneer de Nederlandse strijdkrachten in gebreke blijven de door de Veiligheidsraad gegeven order om het vuren te staken op te volgen.

De afgevaardigde zeide, dat het duidelijk is dat Nederland de order niet wil opvolgen. Hij diende een resolutie in, waarin de Veiligheidsraad wordt verzocht er bij de Nederlandse regering op aan te dringen al haar strijdkrachten uit Indonesisch gebied terug te trekken en de Nederlandse regering te wijzen op het feit, dat het niet voldoen aan de voorlopige maatregelen tot bijlegging van het geschil het noodzakelijk kunnen maken strengere maatregelen te nemen.

De Britse afgevaardigde Cadogan trok de resolutie, waarin werd aangedrongen op de vaststelling van 'n voorlopige demarcatielijn in ten gunste van een Amerikaanse resolutie, waarin op partijen een beroep wordt gedaan door gezamenlijk overleg te komen tot naleving van de order staakt het vuren en de commissie van drie verzocht wordt partijen te helpen bij het bereiken van overeenstemming daarover. In de resolutie wordt de commissie en partijen verzocht de order staakt vuren uit te leggen als het vermijden van het gebruik van strijd krachten om het gebied, dat op 4 Augustus in handen van een der partijen was, te vergroten.

Nadat België en Australië hadden verzocht, de commissie van drie alle mogelijke steun te verlenen en een oordeel over de kwestie te vellen alvorens de commissie rapport heeft uitgebracht, werd het debat tot Vrijdag verdaagd.

De vliegende baby weer in moeders armen

Popelend van ongeduld stond het artsen-echtpaar van Eck uit Amsterdam Woensdagmiddag op het platform van Schiphol op de terugkeer van hun 16 maanden oud zoontje te wachten. Herman, die in de Temple University Clinic te Philadelphia een operatie — die zes minuten duurde — aan zijn longen heeft ondergaan, waarbij een aantal ingedrongen lakschilfertjes werden verwijderd, was niet lastig geweest tijdens de vlucht in de Constellation „Venlo", zo vertelde de stewardess aan Herman's moeder.

Extra brandstoffen

BIJ INKWARTIERING EN GEBOORTEN

Het Centraal Distributiekantoor deelt mede, dat van 1 November 1947 t.m. 30 April 1948 extra brandstoffen kunnen worden verstrekt wegens inkwartiering van militairen. Formulieren kunnen bij de plaatselijke distributiedienst worden afgehaald.

Van 1 November af zal wederom een rantsoenbon voor één eenheid vaste brandstoffen worden verstrekt bij bevallingen. De uitreiking van deze bon zal geschieden tegelijk met de derde verstrekking van kaartjes voor extra levensmiddelen Indien deze derde verstrekking reeds vóór 1 November is geschied, zal de brandstoffenbon uitgereikt worden tegelijk met de stamkaart, textielkaart en levensmiddelenkaart van de baby. Deze bewoners kan men een extra hoeveelheid gas of electriciteit verkrijgen in plaats van een brandstoffenbon.

Commissie van Drie bij Soekarno

De Drie-mogendhedencommissie, vergezeld door dr. Gani en Tamzil kwam gisterenmorgen in de Republikeinse hoofdstad aan, waar zij door verschillende hoge functionarissen werd ontvangen. In de middag vond een onderhoud plaats met Soekarno, Sjarifoeddin en de vice-premiers Gani en Setyadjit.

Onderwerp van de besprekingen was de kwestie, welke neutrale of voor beide partijen aanvaardbare plaats voor de komende onderhandelingen zou worden gekozen. De besprekingen werden, volgens Radio Djogja, in een vriendschappelijke sfeer gevoerd en op verschillende detailpunten werd overeenstemming bereikt. Van de zijde der Driedendencommissie werd medegedeeld, dat „veel vordering" was gemaakt.

Voor de komende besprekingen te Batavia vertoeven thans te Batavia of zullen daar spoedig arriveren: twee minister van Oost-Indonesië en verder vertegenwoordigers van West-Borneo, Sumatra's Oostkust, Oost-Borneo, van de groot Dajakraad alsmede een afgevaardigde van de contactcommissie van West-Java.

Fabrieken van Bruynzeel

Met een fabrieksschoorsteen van 51 meter hoogte en een bovendiameter van 1.75 meter, opgetrokken uit niet minder dan 300.000 stenen, hebben de architecten J. D. en A. F.

Nieuwe industrie bespaart ons tien millioen aan deviezen

Autobandenfabriek in Enschedé

De nieuwe autobandenfabriek van Nederland en Amerika, een combinatie van „Vredesteyn", naar wie de nieuwe fabriek is genoemd, en van „Goodrich", is Woensdag in Enschede onder enorme belangstelling — duizend genodigden! — geopend. Het kapitaal is voor ± 80% van Nederlandse zijde gefourneerd en voor ongeveer 20% door de Amerikaanse Goodrich. Er is onmiddellijk met de productie van binnen- en buitenbanden begonnen, de dagproductie bedraagt voorshands 300 stuks, en zal binnenkort worden opgevoerd tot 500. De nieuwe industrie bespaart ons land ongeveer tien millioen aan deviezen

en vreze hun wagen, vooral wanneer zij een langere reis in het vooruitzicht hebben. Grote hoeveelheden banden zullen nodig zijn om hierin verbetering aan te